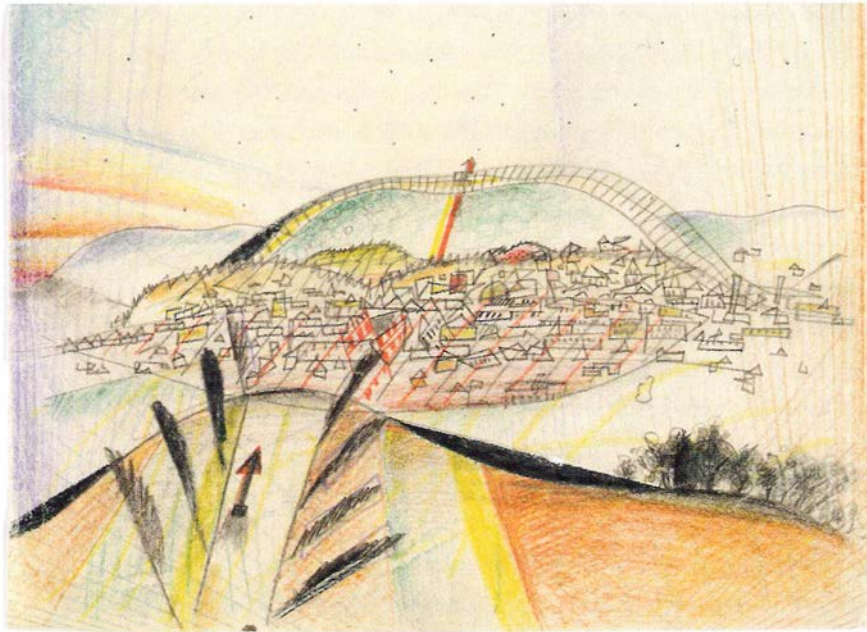

PÉCS – BAUHAUS 100

Tanszéki Terv 3.

Tárgyfelelős: Klobusovszki Péter DLA, egyetemi docens

Oktatók: Fejérdy Péter DLA, egyetemi adjunktus; Kemes Balázs DLA, egyetemi adjunktus; Bartha András, egyetemi tanársegéd; Kronavetter Péter, egyetemi tanársegéd

Doktorandusz: Gyökér András

tanév/félév	min.tan.:	kiméret / kredit	Ellenőrzési forma	Időpont: H, Cs.	Hely:	Tantárgykód:
2019/2020/1	4. évf. 1f.	8 h köt. / 8p	félévközi jegy	10.15-14.15	K. 277.	epkot 711

TÁRGYLEÍRÁS

A TT3 helyszínéül a 2019-es tanévben Pécs-et választottuk, többek közt azért, mert több szálon kapcsolódik az idén 100 éves Bauhaushoz. Forbát Alfréd, Breuer Marcell és Molnár Farkas pécsi származású volt, Weininger Andor itt járt középiskolába. Molnárnak egy villaépülete, Forbátnak több lakóháza is épült a Mecsek lankáin. Több Pécsen is aktív kortársukat, akik személyesen nem jutottak el Weimarba vagy Dessaubá erőteljesen inspirálta az új építészet szellemisége, mely felismerhető nyomokat hagyott Körmendy Nándor, Kőszeghy Gyula, Lauber László, Nendtvich Andor, Visy Zoltán és tanszékünk első vezetője Weichinger Károly itt felépült munkáin. Ez a mai napig meghatározó, karakteres rétegét alkotja a városképnek.

Pécs a modern építészet korszakát megelőző és az azt követő időszakból is rendkívül gazdag épített örökséggel rendelkezik, mely az ókeresztény sírkamráktól az Európa Kulturális Fővárosa 2010-es programja során megvalósult legújabb kortárs beruházásokig terjed. Ez utóbbiak tervezésében tanszékünk oktatói is jelentős szerepet vállaltak. A tudományegyetem jelenléte, a város fesztiváljai, a virágzó kulturális, zenei élet, a borkultúra és a mediterrán klíma Pécs-et különleges atmoszférájú helyé teszi.

A kiírt tervezési feladatokat az kapcsolja össze, hogy mind erőteljes városépítészeti vonatkozásokkal rendelkezik: a meglévő szövetrel, épített örökséggel fogunk találkozni, mely általánosabban is felveti a meglévő és az új viszonyát. Különösen, ha a Bauhaus és az azt megelőző építészeti korszakok, illetve a kortárs építészeti kultúra és a jelen horizontján a történelem részeként elhalványuló Bauhaus kapcsolatára gondolunk. Mit jelent számunkra ez az örökség? Mennyiben aktuálisak a száz évvel ezelőtt felvetett kérdések?

A tervezési feladatokat úgy állítottuk össze, hogy minél gazdagabb képet kapjunk Magyarország ötödik legnagyobb településének aktuális urbanisztikai, építészeti problémáiról, és ennek kapcsán tudjunk eszmét cserélni épített és szellemi örökségről az abban való helyfoglalásról.

ÜTEMTERV

okt.h. napt.h	idő- pont	GYAKORLAT
1.	IX. 9.	bevezető előadás, a kirándulás teendőinek megbeszélése, 1. feladat kiadása (Állapotfelmérés)
36.	IX. 12.	sportnap
	IX. 13-14.	tanulmányi kirándulás Pécsre (Részletes programot lásd külön!)
2.	IX. 16.	egyéni felkészülés
37.	IX. 19.	1. feladat kiértékelése (Állapotfelmérés), 2. feladat kiadása (Vizsgálat – problématerkép)
3.	IX. 23.	2. feladat kiértékelése (Vizsgálat – problématerkép) 3. feladat kiadása (Funkcionális program)
38.	IX. 26.	egyéni felkészülés
4.	IX. 30.	3. feladat kiértékelése: (Funkcionális program) 4. feladat kiadása (Beépítési javaslat)
39.	X. 3.	egyéni felkészülés
5.	X. 7.	4. feladat kiértékelése: (Beépítési javaslat, koncepcióterv)
40.	X. 10.	egyéni felkészülés
6.	X. 14.	konzultáció
41.	X. 17.	egyéni felkészülés
7.	X. 21.	vázlattevé hét
42.	X. 24.	vázlattevé hét
8.	X. 28.	konzultáció
43.	X. 31.	egyéni felkészülés
9.	X. 4.	vázlattevé bemutatása
44.	XI. 7.	egyéni felkészülés
10.	XI. 11.	konzultáció, vázlattevé pótlása
45.	XI. 14.	egyéni felkészülés
11.	XI. 18.	konzultáció - pótvázlattevé bemutatása
46.	XI. 21.	egyéni felkészülés
12.	XI. 25.	konzultáció
47.	XI. 29.	egyéni felkészülés
13.	XII. 2.	konzultáció
48.	XII. 5.	egyéni felkészülés

Beadási határidő: 2018. december 13. (péntek) 12h, Pótlási határidő: 2019. december 20. (péntek) 12h

A KURZUS CÉLJA

A TT3 tervezési kurzus az épülettervezés és a nagyobb táji, városszerkezeti, településképi - összefoglalóan környezeti összefüggések kapcsolatát vizsgálja. Ezen természeti (topográfia, éghajlat, növény- és állatvilág, stb.) és társadalmi (történelem, kultúra, tájhasználat, stb.) aspektusok feltételei és egyben inspiráló forrásai is az építészeti formaalkotásnak. A legfontosabb célt ezek feltárása és beépítése jelenti az építészeti tervezésbe. Ezt egy nagyobb környezeti egységen belül középületek és ezek környezetének megtervezésével valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy a városleptéktől egészen a részletekig eljussunk. Ennek természetesen az az következménye, hogy a közösen kiválasztott jellegadó munkarészeket alaposabban dolgozunk fel, míg a mechanikusabbakat elhagyjuk. A cél az, hogy a koncepcióalkotás szempontjából sarkalatos építészeti médium mint a modell a látványterv, az utcakép vagy a részlet az épület minél precízebb képét legyen képes felrajzolni.

A KURZUS FELÉPÍTÉSE

A félév három részre tagolódik. Az elsőben óráról órára négy kifeladat segítségével igyekszünk minél több információt szerezni a tervezési területről és ezeket vázlatokba, javaslatokba öntjük. Az első részben csoportosan dolgozunk, a másodikban és a harmadikban egyénileg. A második rész a telepítéssel, az épületek helyszínre illesztésével foglalkozik és a vázlattervvel zárul. A harmadik rész az épületek és környezetük részleteinek kidolgozásával telik és a végleges tervvel fejeződik be.

IRODALOMJEGYZÉK:

- https://taj-kert.blog.hu/2011/12/28/art_deco_bauhaus_historizmus_pecs_epiteszete_a_ket_haboru_kozott_pecsi_posztsorozat_vi
- Csaba Ders: Egy okos Pécs felé,
(https://informaciostarsadalom.infonia.hu/index.php/infars/article/view/78/i_tarsadalom_2016_3_2_csaba)
- Bajkay Éva: Művészettől az életig - Magyarok a Bauhausban. Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010
- ...

A PÉCSI TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS PROGRAMJA

(2018.09.13 péntek - 2018.09.14 szombat) Az utazás egyénileg történik. Javasoljuk a vonatot, a szállás a vasútállomáshoz közel a belvárosban található. A kurzus résztvevői számára szállást és reggelit biztosítunk.

PÉNTEK (2018.09.13.)

- Indulás Budapest Déli Pu. (7.45h) Érkezés Pécs 10.40h
szállás elfoglalása
- 13h Dr. Csaba Ders PTE főépítész előadása Pécs város és a PTE fejlesztési kérdéseiről.
Nyugati városrész + tervezési helyszínek megtekintése
- 16-18h Bauhaus séta - Pécs, a magyar Bauhaus bölcsője, Getto Katalin műfordító, eszéta vezetésével
Széchenyi tértől a Hotel Kikeletig - Találkozó a Széchenyi téren a Zsolnay kútnál
- 19h Szimpózium a város történeti rétegeinek értelmezéséről kortárs pécsi építészek közreműködésével
A KÉM2 és Major György DLA szervezésében

SZOMBAT (2018.09.14.)

- Reggeli
- 8h Keleti városrész + tervezési helyszínek megtekintése
Hazaút 17.10 Pécs-Budapest Keleti Pu. 20.14 (Egyéb vonatok pest felé 15.14 (18.14h), 13.10 (16.14h))

Budapest, 2019. 08. 27.

Klobusovszki Péter DLA
egyetemi docens, tárgyfelelős

TERVEZÉSI HELYSZÍNEK ÉS FELADATOK

1.PTE Sport Negyed, Szigeti tömb (Szigeti út)

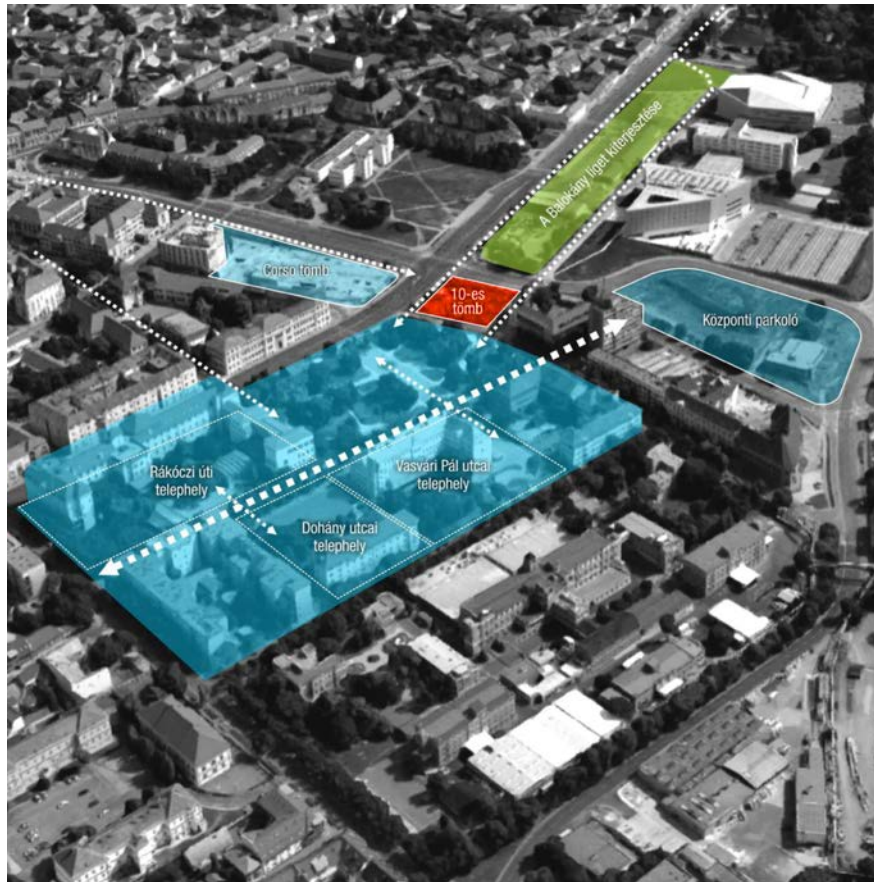

Moholy-Nagy László, Look Before You Leap, Sport Makes Appetite, Exercise or be Fat, 1927, Zselatin ezüst nyomtat

A jelenleg alulhasznosított területen egy közösségi tér jellegű sportnegyed létrehozása a cél, melyet a környező lakóterületek lakói, mind pedig az egyetemi közösség használni tud. A terület városi zárvány jellegét szükséges feloldani. A Dénesi Ödön által a területre készített korábbi terveken eredetileg tó és közpark is szerepelt. A 90-es években született fejlesztési tervekben a „Szigeti tömb”, továbbra is a sport célokra lett kijelölve. Az akkori elképzelések szerint a terület a PMFC stadion fejlesztését szolgálta volna, a döntést azonban komoly szakmai és a társadalmi viták övezték. Mára egyértelművé vált, hogy a stadion ezen a területen valójában nem fejleszthető. Ahhoz, hogy a tervezett „Sport Negyed” minél több ember számára értékké váljon és minél szélesebb rétegek számára megteremtse a rendszeres sportolás lehetőségét, az élsport mellett hangsúlyosan meg kell jelennie a területen az egészségsportok széles palettájának. Erre a célra a terület helyzetéből fakadóan is nagyon alkalmas, hiszen Pécs nyugati városrészének több mint 35.000 lakója és az egyetem közel 20.000 hallgatója számára a közlekedési módok minden fajtájával jól és gyorsan elérhető. A műfüves gyakorlópálya megtartása mellett, az összes egyéb épületet bontani kell. A terület északi oldalára telepített szolgáltatásokkal nem csak a sport negyedben zajló közösségi életet kell támogatni, hanem rendezni a város történelmi keletnyugati tengelyének utcaképét és meg kell termeli a sport negyed üzemeltetéséhez szükséges bevételeket is. A fejlesztés második ütemben a terület nyugati irányú bővítésével lehetőség nyílik a centerpálya bővítésére egy 2000 fős lelátóval és az egyetem és a városrész igényeit kiszolgáló multifunkcionális sportcsarnok építésére is. A sporttelepen találna otthonra a PTE egyetemi sportklubja a PEAC, amely az alábbi szakosztályaiával vennének részt a telep működtetésében: labdarúgás, asztalitenisz, kosárlabda, kézilabda, röplabda. Egyéb a területen kívánatos szolgáltatások: vendéglátóipari szolgáltatás, sportolást támogató kiegészítő élelmiszerek forgalmazása, rekreációs funkciók, kiegészítő professzionális GYM terem szakmai támogatással, szépirodalmi szolgáltatások.

2. Pécs keleti kapuja, University Business Centre, 10. tömb (Universitas utca, Sport utca. Rákóczi út, 48-as tér)

A Pécsi Tudományegyetem a Modern Városok Program keretében a Közgazdaságtudományi Kar idegen nyelvű képzésének a támogatása érdekében egy úgynevezett University Business Centre építéséről határozott a Rákóczi úti telephelyen. A Modern Városok Program tapasztalatai alapján, az idegen nyelvű képzés fejlesztése komoly volumenű piaci befektetéseket látszik vonzani. Az egyetem folyamatosan igyekszik fejleszteni az innovációs képességeire épülő piaci együttműködéseket, amelyeket kampusz fejlesztésénél is figyelembe vesz.

A „Keleti kampusz régiót” a Zsolnay kampusz, a Zsolnay út mellett végighúzóódó „EKF városrész” és a Vasvári kampusz alkotja. Jelen tervezési feladat tárgya a Vasvári kampusz, amelynek a határát az egyetemi ingatlanokkal érintett tömb és a javasolt beavatkozások akcióterülete jelöli ki. Ennek megfelelően szűkebb értelemben a kampusz területét a Légszesz-gyár utca – Rákóczi út – Vargha Damján utca – Dohány utca jelöli ki (1). Ebben a tömbben három egyetemi telephely helyezkedik el, a Rectori Hivatal is magában foglaló Vasvári Pál utcai telephely, illetve a Dohány utcai és a Rákóczi úti. A fejlesztések akcióterülete érinti azonban a kampusz központi parkolóját (2), az úgynevezett „Corso tömböt” (3) és az úgynevezett 10-es tömböt (4) is. Vasvári kampusz egységes megjelenéssel szeretné integrálni a heterogén megjelenésű egyetemi telephelyeket, központjául pedig a 48-as tér kellene szolgálgjon.

Az egységes kampusz feltételeinek a megteremtése érdekében 2017 nyarán az egyetem a Pécsi Építési Szabályzat (a későbbiekben PÉSZ) módosításával megteremtette annak a lehetőségét, hogy a térben összerendezett egyetemi telephelyek parkolási igényeit egy központi parkoló létrehozásával lehessen megoldani. A konkrét esetben kijelölt Sport utcai központi parkoló nem csak azért fontos, mert így a Vasvári Pál utcát terhelő célforgalom csökken, hanem azért is, mert a felszabaduló parkolóhelyekkel megteremtődnek a további fejlesztés építészeti és a területi integráció térépítészeti feltételei. A telepítési tanulmányterv alapján azt is megalapozottan feltételezhetjük, hogy ebben az új helyzetben a tömb közlekedési rendszere ártrendezhető úgy, hogy a Vasvári Pál utca és a Jogász utca az Egyetem utcához hasonló módon forgalomcsillapított lehessen. Ezzel a Vasvári Pál utca nem csak a telephelyeket összekötő – és nem elválasztó – közterületté válik, hanem egy nívós előtérré és a kampusz fő gyalogostengelyévé, amin keresztül 4,5 perc sétával bármelyik egyetemi épület a központi parkolóból elérhető.

A Vasvári Pál utca, aminek a térépítészeti rendszerét az új gyalogosbarát funkció és a kampusz életében betöltött főutca szerep tükrében át kell értékelní és ki kell terjeszteni egészen a központi parkoló vonaláig. Az új főutca meghatároz egy új térbeli referencia szintet is, amihez képest a kapcsolódó telephelyek viszonyát és domborzati adottságait át lehet értékelni az integráció elvének és a terület funkcionális rendszerének a tükrében. Felmerülhet annak a lehetősége is például, hogy a Rectori Hivatal telephelyén kialakuljon egy a Vasvári Pál utcával színelő gyalogos térszín és alatta egy alternatív parkoló szint a Dohány utca magasságában. Ezzel összefüggésben bizonyosan érdemes lenne a 48-as tér felszínének a rendszerét a telephelyek irányába tovább gondolni, az integrációt a közterületek rendszerével tovább erősíteni. Szükség lenne olyan arculati elemek meghatározására is, amik a kampusz arculata szempontjából fontosak és az egyes közterületek részletes tervezésekor irányadóak.

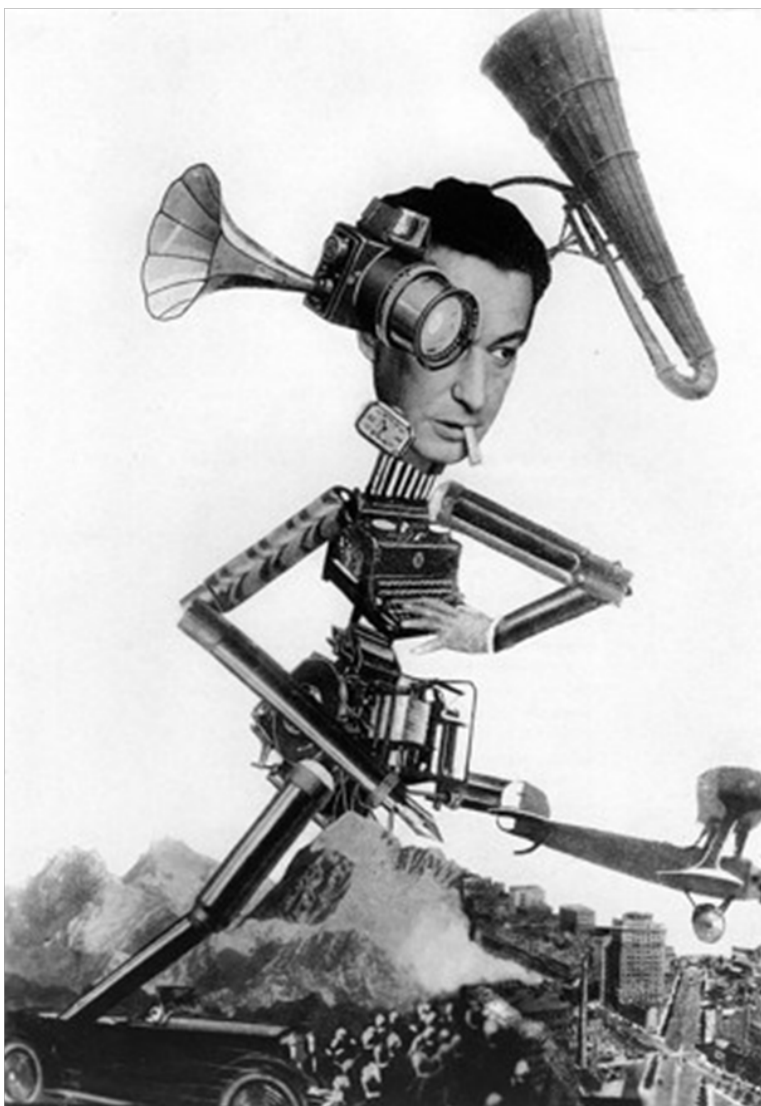
A 10. tömb a Corso tömbhöz hasonlóan szintén magán tulajdon és egy évtizede felhagyott. A telek kihasználtságának a korlátját leginkább az autós megközelítés nehézsége és a parkolási igények kielégítése jelenti. Amennyiben egyetemi tulajdonba kerül, a kampusz víziójának összefüggésrendszerében ez a helyzet érdemben változik, hiszen a rajta elhelyezett funkciók parkolási igénye a kampusz központi parkolójában kielégíthető. A fejlesztését ezért egyetemi tulajdonban, piaci együttműködéssel képzeljük megvalósítani. A sziget szerűen elhelyezkedő tömbtelek több szempontból is kiemelt városépítészeti pozícióban van, ami komoly lehetőségeket és építészeti felelősséget is felvet a beépítési koncepció tervezése során. Egyrészt a Keleti kampuszt szervező Zsolnay „boulevard” végpontja, amit már Zsolnay Negyedét összekötő híd kapumotívumából is látni lehet. Másrészt a Lánc utca térfalának egy fordulópontja, ami megjelöli a történelmi városmag észak-déli és kelet-nyugati elkerülőútjának a találkozását. Harmadrészt pedig a Vasvári utcai kampusz városépítészeti legkiemelkedőbb területe.

A tömb egy igazi csuklópont, térszervező elem, hiszen a kapcsolódó közterületeinek a rendszerét a Lánc utca, a Zsolnay út és a 48-a tér felől is párhuzamosan futó gyalogos tengelyek definiálják. Az épület vezérszintjének és a hozzá kapcsolódó közterületek tervezésénél is ez a gyűjtő elosztó szerep lehet az egyik lehetséges kiindulópont.

A városépítészeti szerepkörökből fakadóan olyan szimbolikus funkciókat érdemes ide telepíteni, ami egyszerre fontos a helyszín egyetemi és városi identitása és a jövője szempontjából is. Olyan építészeti és városépítészeti koncepcióra van szükség, ami képes érzékeltetni ezt a kiemelt szimbolikus szerepet. Ennek az épületnek a földszintje a kampusz egésze szempontjából egy megérkezési pont, egy lobby, ahova az egyetem partnerei először megérkeznek. Az emeleti szintek tekintetében pedig ezzel a funkcióval teljesen összhangban van az UBC koncepciója is és egy ilyen épület lehetőséget teremthet egy esetleges vezető piaci partnernek az elhelyezése is. A telek formája, mind a városépítészeti pozíciója, mind a funkcionális jelentősége felvetheti akár egy a környezetéből kiemelkedő toronyszerű tömeg elhelyezését. Egy olyan tömegről van szó, aminek az építészeti nyelve legalább annyira jövőbe mutató, mint az épület küldetése.

3. Parkoló a szabadtéri mozi helyén

A belváros parkolási gondjainak megoldása Pécsen is régóta húzódó probléma, melyre a központ peremén egy tömbbelsőben elhelyezkedő, korábban szabadtéri színpadként funkcionáló telek parkolóházzal történő beépítése lehet a megoldás. A Felsőmalom utca, Rákóczi út, Koller utcák által határolt tömb a pécsi Bauhaus örökség fontos helyszíne, ezért ez az üzletekkel is kiegészíthető prózai funkció érzékeny építészeti magatartást kíván. A szabadtéri mozihoz egy fedett is kapcsolódik, melyet 1920-ban Pilch Andor tervei alapján húzták fel, aztán a múlt században többször is átalakítottak. Hosszú idő óta nem üzemel moziként, a Kodály Központ elkészülte előtt a Pannon Filharmonikusok próbateremként használták a felújításra váró épületet. A tömbbelsőben elhelyezkedő terület a Felsőmalom és a Koller utca felől is feltárható. Az utcai homlokzattal alig rendelkező telek a parkoló mellett olyan kiegészítő funkciókat igényel, mely az időben alulhasznosított időszakokban élettel tudja megtölteni a helyszínt. A feladat fontos része a programalkotás, mely tipikus hibrid funkcionális elrendezést feltételez.

<http://hetedhethatar.hu/hethatar/?p=21580>

4. A Balokány rekonstrukciója

A Zsolnai Kulturális Negyed, a Kodály Központ, a Tudásközpont, fejlesztésével méltán terelődik a figyelem az általuk közre zárt, fejlesztésből kimaradt területre. A Balokány Pécs belterületének egyetlen természetes tava. Három forrás táplálja, ezért sosem fagy be! Az egykor itt működő, jelenleg lepusztult fürdőépület a környezetével együtt jelentős megújításra szorul.

A parkban található egykori Pécs-Balokány Ifjúsági Ház majd később Pepita Disco épülete, mely 1970-ben épült Oltai Péter tervei szerint szintén hasznosításra vár. Jelenleg keresi a parkkal együttműködni képes közösségi funkcióját. A parkot természetvédelmi területté nyilvánították. Az épületek egy része a szomszédos vasútvonal védőzónájában található.

A fürdő terveit az 1930-as évek közepén Gosztonyi Gyula és Dulánszky Jenő készítette art deco-s, részben modernista jegyekkel. A nagyközönségnek 1934-ben adták át. A szép környezetben elhelyezkedő strandot a szomszédos Zsolnay-gyár vázái díszítették.

Az eredeti tervek szerint Balokány tó is a fürdő része volt. A területet kerítés határolja, amelyből csak a Zsolnay utca felőli képvisel értéket. A területet három fő épület (férfi öltöző –lelátó, női öltöző, szolgálati lakás-büfé), a Zsolnay utcai bejáratnál található jegypénztárak – ezek védett épületek -, két medence (verseny , és régi medencék) és a parkrész alkotja. Általánosságban elmondható, hogy az összes épület meglehetősen lepusztult állapotban van, a karbantartás hiánya miatt műszaki állapotuk folyamatosan romlik.

A női öltöző a telek keleti határában található, észak-déli hossz tengelyre felfűzve. Az épület 25,12 m hosszú, 8,20 m széles téglalap alaprajzú, földszint + 1 szintes, a tetején napozóterasszal. A földszinten eredeti rendeltetése szerint kabinos öltözők, zuhanyzó, wc, fodrász, és masszírozó helyiségek voltak, nyugati irányban az épület nyitott.

A férfi öltöző-lelátó a telek középső traktusában, a versenymedence északi oldala mellett található, kelet-nyugati hossz tengelyre felfűzve, szimmetrikus alaprajzi kialakítással. Az épület 52,24 m hosszú, 6,82 m széles téglalap alaprajzú, földszint + 1 szintes, a tetején lelátóval (az 1. emeleti földem lépcsős kialakítású), a földszinten a déli oldalon a medence fele nyitott. A földszinten a főbejárat boltozott áthidalóján van elhelyezve a műzeális értékű Zsolnay kerámia „VÁROSI FÜRDŐ” felirat, amely jelentős részben hiányos. A földszinten a középső traktusban a főbejárat, két oldalán ruhatár, és pénztár található, a déli oldalon a medence felől két belső húzott lépcső vezet az első emeleti helyiségekhez.

Az épület keleti illetve nyugati szimmetrikus nagyobb helyiségei kabinos öltözők, ezekből mindkét oldalon zuhanyzóhelyiségek nyílnak. A keleti illetve nyugati oldalról nyílnak a toalett helyiségek. A déli medence felőli oldalon két egykarú lépcső vezet a lelátókhoz, illetve a védőtetőhöz.

A szolgálati épület a telek nyugati határában található, észak-déli hossz tengelyre felfűzve, a régi medence nyugati oldalán. Az épület 27,91 m hosszú, 9,20 m széles 3 traktusból álló, földszintes, a tetején napozóterasszal. A földszinten eredeti rendeltetése szerint az úszómester lakása (északi oldal), illetve vendéglő (középső traktus), és a konyha (déli oldal) volt, az épület keleti oldalán a régi medence és az épület között terasz volt, és itt illetve a tetőteraszon lehetett étkezni. A tetőteraszra étellift vitte az ételt.

A 331/3m hosszú medence a fürdő építésével egy időben készült, 1933-34-ben. A '60-as évek végén, '70-es évek elején felújították. Az 50m-es versenymedencét a fürdő építésével egy időben, a '30-as évek közepén építették.

A tervezési programok összeállításában Dr. Csaba Ders a PTE főépítésze és Szécsi Zsolt Pécs főépítésze volt segítségünkre.